

SADAKANIN FAYDALARI*

Eüzü bi'llâhi mine's-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Ve'l-âkıbetü li'l-müttakîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahibihî ecmaîn...

l'lemû eyyühe'l-ihvân... Inne efdale'l-kitâbi kitâbu'llâh... Ve enne efdale'l-hedyi hedyü muhammedin salla'llâhu aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasılı ile'n-nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

الصَّدَقَةُ عَلَى وَجْهِهَا وَاصْطِنَاعُ الْمَعْرُوفِ وَبِرُّ
الْوَالِدَيْنِ وَصِلَةُ الرَّحِمِ يُحَوِّلُ الشَّقَاءَ سَعَادَةً
وَيَزِيدُ فِي الْعُمْرِ وَيَقِي مَصَارِعَ السُّوءِ

(حل. عن علي)

RE. 217/17 (Es-sadakatü alâ vechihâ, ve'stınâu'l-ma'rûfi, ve birrü'l-vâlideyni, ve sılatü'r-rahimi, tuhavvilü's-şikâe saâdeten, ve tezîdü fi'l-umri, ve takıye mesària's-sûi.)

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

“—Mefhar-i mevcûdât Muhammed Mustafâ râ salevât!” [Allâhümme salli alâ seyyidenâ muhammedin ve alâ âli

seyyidinâ muhammed...]

“—Seyyidü's-sâdât Muhammed Mustafâ râ salevât!” [Allâhümme salli alâ seyyidenâ muhammedin ve alâ âli seyyidinâ muhammed...]

“—Habîb-i Hüdâ Muhammed Mustafâ râ salevât!
[Allâhümme salli alâ seyyidenâ muhammedin ve alâ âli seyyidinâ muhammed...]

Cenab-ı Feyyâz-ı Mutlak Hazretleri, iki cihanın serveri, sevgili Peygamberimizin şefaatine cümlemizi nâil eylesin...

a. Şakîlikten Saidliğe

Ebû Nuaym, Hz. Ali RA'dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹

الصَّدَقَةُ عَلَى وَجْهِهَا وَاصْطِنَاعُ الْمَعْرُوفِ وَبِرُّ
الْوَالِدَيْنِ وَصِلَةُ الرَّحِمِ يُحَوِّلُ الشَّقَاءَ سَعَادَةً
وَيَزِيدُ فِي الْعُمْرِ وَيَقِي مَصَارِعَ السُّوءِ

(حل. عن علي)

¹ Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.145; Hz. Ali RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.346, no:15984; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XIV, s.59, no:13784.

RE. 217/17 (Es-sadakatü alâ vechihâ, ve'stınâu'l-ma'rûfi, ve birrû'l-vâlideyni, ve sılatü'r-rahimi, tuhavvilü'ş-şikâe saâdeten, ve tezîdü fi'l-umri, ve takıye mesâria's-sûi.)

(Es-sadakatü alâ vechihâ) “Uygun şekilde sadaka vermek, (ve'stınâu'l-ma'rûfi) iyilik yapmak, (ve birrû'l-vâlideyni) anaya - babaya ihsanda bulunmak, (ve sılatü'r-rahimi) ve akrabayı ziyaret etmek, (tuhavvilü'ş-şikâe saâdeten) şekâveti saadete çevirir, (ve tezîdü fi'l-umri) ömrü artırır, (ve takıye mesâria's-sûi) ve insanı fena ölümden korur.”

Meşrû olan sadakalarımız, zekâtlarımız güzel bir şekilde ihtiyaç sahiplerine verilirse, lâzım olan hayırlar güzelce yapılırsa... Her hayır bunun içerisine dahil.

Anne ve babalara lazım gelen ikram yapılırsa, akraba u taallûkat arasında sılai rahim yapılırsa...

İnsanın iki durumu vardır; saîd ve şakî... Berat gecesinde yalvardık Cenâb-ı Hakk'a:

“—Yâ Rabbi! Bizi saidler arasına yaz!” diye.

Belki duamız kabul olmadı da şakîler defterine yazıldıysak bile bakınız bu hadîs-i şerîfte: “Şu dört şeyi işlemek, defterde yazılı olan şekâveti saadete çevirir.” diyor.

Şekâvet saadete çevrilir, çeviren Allah tabii. Mülk onun, tasarruf da onun elinde, istediği gibi hareket eder. Bununla beraber, ömür de ziyade olur, ömrünü de arttırır.”

Meselâ, hepimize mukadder bir ömür vardır. Bu ömrün artması iki çeşit izah edilmiş. Bir kere

Cenâb-ı Hak isterse arttırır; 50 senelik ömrü 100 sene yapar, kimse karışamaz. Veyahut 50 senelik ömrün içerisinde 100 senelik buna rahatlık verir. Bu 50 senelik ömür kolaycacık geçmez. Bu şekilde ikisi de caizdir demişler.

Bir de çeşitli rahatsızlık var, hastalıklar, dertler, belalar, musibetler... Bunlardan da Cenâb-ı Hak korur.

Alt tarafı verilen bir sadaka, alt tarafı yapılan bir hayır hasenât, alt tarafı anaya babaya karşı olan vazifeyi İslâmiye ve insânîye... ir de akraba ü taallûkat arasındaki yine insânî ve İslâmî vazife... Şu dört vazifeden dolayı Cenâb-ı Hakk'ın ikramlarına bakınız! Şekâveti çeviriyor saadete, ömrü arttırıyor ve fena yollardan da fena hareketlerden de seni koruyor.

b. Sadakanın Faydası

Yukarıdaki hadislerde 70 türlü fenalıklardan, belalardan sadaka sizi muhafaza eder demişti.

Bugünkü alt taraftaki hadis-i şerifi İbn-i Hibbân ve Beyhakî, Enes ibn-i Mâlik RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²

الصَّدَقَةُ تُطْفِئُ غَضَبَ الرَّبِّ وَتَدْفَعُ مِيتَةَ السُّوءِ

(حب، م، عن أنس)

² Beyhakî, Şuabü'l-İman, c.III, s.213, no:3351; İbn-i Asâkir, Târih-i Dimâşk, c.VIII, s.322; İbn-i Adiy, Kâmil fi'd-Duafâ, c.IV, s.252; Ebû Nuaym, Ahbâr-ı İsfahan, c.VI, s.403, no:40411; Ziyâü'l-Makdîsî, el-Ehâdîsü'l-Muhtâreh, c.II, s.356, no:1847; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.353, no:16025; Câmiü'l-Ehâdîs, c.XIV, s.57, no:13780.

RE. 217/18 (Es-sadakatü tutfiü gadabe'r-rabbi, ve tedfeu mîtete's-sûi.)

(Es-sadakatü tutfiü gadabe'r-rabbi) "Sadaka, Allah'ın gadabını söndürür, (ve tedfeu mîtete's-sûi) ve fena ölümden korur."

Ölümlerin de çeşidi var tabii. Allah göstermesin, bazen insan evinde de ölse, acılar, ızdıraplar içerisinde kıvrılır, senelerce acı çeker, bir türlü ölemez. Bakarsın ki, bu kötü bir ölümdür. Başındakiler de rahatsız olur, etrafındakiler de rahatsız olur, velev ki evlâdı karısı da olsa bıkarlar. İnsanın cibiliyetinde bu var.

Fakat Allah-u Teâlâ verilen sadaka dolayısıyla, insanı böyle ölümlerden korur. Böyle kötü ölmez insan, zor ölmez. Cenâb-ı Hak kolay ölümler verir. Lütfunun sınırı yok.

Onun için mesela ani ölümler var; kalp krizi diyorlar, bilmem ne. Pek iyi değildir ama hazırlı insanlar için iyidir. Yani kul borcu yok, Hâlık'a borcu yok, kimseyi incitmemiş, kimseyle alıp veremediği yok. Bu adam ansızın gitmiş, ne mutlu! "*Lâ ilâhe illa'llah, muhammedün rasûlu'llah*" diyor, namazında niyazında... Bunun için rahmettir.

Borçlu için ve işi çok olup da etrafıyla meşgul olan insanlar için, bir sürü hak hukuku var, bunun için de felakettir. Bir tarafa vasiyet yapamamış, halini bildirememiş, borçlarla gitmiş. Bu müşkül bir iş.

Onun için sadakanın fevâidi sayılamayacak kadar desek yerinde. Çok faydaları var.

Tabii diyeceksin ki:

“—Ben birisine bu kadar bir şey vermekle ne oluyor?”

Cenâb-ı Hak birbirimiz arasında ülfeti, ünsiyeti istiyor; kullar birbirleriyle iyi geçinsinler istiyor. Fukaranın gözü zenginde kalmasın, zengin de malının tamahkârı olmasın istiyor. İman ölçüsü olarak da sadakayı koymuş Cenâb-ı Hak.

Sadakalar, gerek zekât gerek hayr u hasenât, iman ölçüsüdür. İnsan imanındaki kuvveti nisbetinde tasadduk edebilir. Mesela Hazreti Ebû Bekr-i Sıddîk RA'ın imanındaki kuvvet bütün malını vermeye onu zorladı. Bütün malını verdi ama zorlanmadan verdi. Yani hiçbir şeyi kalmayınca kadar bu tarafa sevk etti.

E kimisi yarısını verir, kimisi daha az verir, kimisi de işte gücü yettiği kadar verir, imkânı miktarınca... Fakat iman ne kadarsa sen de o kadar verebilirsin. Kuvvete bağlı, imanın kuvvetine bağlı... İman hepimizde kuvvet itibariyle ayrı ayrıdır tabii. Herkesin imanı birbirinden ayrı...

Onun için bu sadakaları verirken bundan bak, şekâvet saadete çevriliyor, bir. Ne büyük devlettir bu! Saadetin varsa zaten, saadet üstüne saadet olur. Sonra ömrün artıyor. Ömrünü rahatlıkla geçiriyorsun, huzurla geçiriyorsun. E bu da büyük bir devlet! Bir ömür geçer ki bütün gün meşakkat içerisinde, dert belâ içerisinde. Bu böyle sıkıntılı geçen ömür için insan der ki, “Olacağına olmasaydı böyle ömür!” der.

Ne kıymeti var öyle ömrün?

Öteki gayet rahat bir şekilde, huzur içerisinde ömrünü geçiriyor. Bu da ayrı bir devlet!

Bir de Cenâb-ı Hak fena hadiselerden tasadduk eden insanı koruyor. Bunlar esrâr-ı ilâhîdir. Bunlara esrâr-ı ilâhî diyorlar yani arada görünmeyen bir esrar var. Bu görünmeyen esrâra muttalî olmak, buna inanıp bağlanmak bir gönül işidir. Gönülün uyanıklığı nisbetinde bunlara insan itimad eder ve bunların üzerinde durur;

“—Yarın benim harçlığım yok, yarın şu işlerim var bunlar olacak.” diye düşünmez, yapacağı hayırları yapmaktan da çekinmez.

Onun için İbrahim Hakkı Hazretleri'nin çok güzel sözleri var.

Onun sözlerinden bazılarında diyor ki:

*Bu vücûdun mülkü elden çıkmadan,
Devr-i eyyâm ol hisarı yıkmadan,*

Bu vücudun mülkü bugün muvakkat hepimizde, ne zaman gideceğimizi kimse bilmez.

Bir gün yıkılacak bu hisar, bu bina yıkılacak. Bu bina yıkılmadan evvel bu mülk senin elinden çıkmadan.

*Sûret ü mânâ ikisi yâr iken,
İki alem de elinde var iken,*

Ruh da var ceset de var, ikisi Şimdi bir olmuşlar.

Hem dűnyalıklar var senin elinde Őimdi hem âhiret.

Kazanabilirsen ikisi de senin elinde.

Hubb-u dűnyayı içinden gider;

Ta alasın âlem-i candan haber.

Bu fırsat elinde bir daha geçmez sana. Hubb-i dűnyâyı, dűnya sevgisini içinden gider.

Gider ki; ruh aleminden, gűnűl aleminden haber almak istiyorsan, dűnya sevgisini içinden çıkarmak lazım. Dűnya sevgisi içeride durdukça âlemi ruhtan, âlemi candan, gűnűl âleminden haber almaya imkân yok, arada fasılalar vardır.

Nűr u zulmetten yoĐurmuŐlar seni.

Canını nűr anla, zulmet bu teni.

Onun için bak ne gűzel sűylűyor:

Nűr ve zulmetten yoĐurmuŐlar seni. Nur candır, zulmet bu tendir. Bu tenin yeri topraktır, canın yeri ahiretteki makamıdır, Makâm-ı a'lâdır.

Onun için, kıymet vereceksen bu topraĐa girip de űrűyecek olan cesede deĐil, asıl makamına ulaŐacak bu ruha, bu cana, bu gűnle kıymet vermek lazım gelir. Sen bunu bırakıp da dűnyaya meyledersen, sadakayı vermekten ekinirsen, hayr u hasenâta yanaŐmaktan ekinirsen, valideynine karŐı olan vazifeni ihmal edersen, akrabana karŐı olan sıla-i rahim vazifelerini ihmal edersen elbetteki candan haberin olmaz.

Bunun üzerine Hazret'in altı tane kaidesi var. Ma'rifet- nâme'sini altı kaide üzerine yani altı esas üzerine yazmış. Esasın birisi, ilk esas az yemek. Bugün onu okudum ve biraz da ondan bir şeyler yazdım. Bütün derdi açlık. Tok olan dünyadan bir şey haber alamaz diyor. Tok olan insan hiçbir şeye benzemez yani insana benzemez diyor, şu şekil yazmış;

“—Tok olan insan yani karnını daima midesini doyuran ve midesi için çalışan insan insan değildir.” diyor. Ne dersin de. Ben demedim, işte orada kitabın 350. sayfasında.

Onun için nûr u zulmetten yoğurmuş, Cenâb-ı Hak bu vücudu, nur olan gönül, bu zulmette olan yani kesif olan bu vücuda kaynatmış. Nefsini, nuruyla, kesâfetle letâfeti birbirine geçirmiş. Latîf olan kısmı görünmüyor kesîf olan kısmı meydanda şimdi.

Ten, murad ı ekl ü şürb ü mülk ü mal;

Can temennâsı, cemâl-i Zülcelâl.

Tenin, cesedin istediği şey yaşasın ve yesin içsin. Bu bunu istiyor ceset... Canın istediği, asıl içerideki ruhun da arzusu zül- Celâl Hazretleri.

Şimdi bak aziz kardeş!

Allah razı olsun hafız efendi kardeşimizden. Ne güzel bize Kur'an okudu da ne kadar lezzetlendik. İnsanı Cenâb-ı Hak birtakım hassalarla yaratmış. Gözde bir hassa koymuş; güzele, güzel bir şeye baktığı vakit ondan çok lezzet alıyor. Ayrılmasını istemiyor ona bakmaktan. Oradaki hâssa gönle tesir ediyor,

seviyor onu. Kulak güzel sesi duydu muydu istiyor ki hiç ayrılmamasın ondan, daima dinlesin. Kokular da öyle, tatlar da öyle. Bu cesede ait.

Bir de insanın gönül kısmı var ki gönlün havasları da var. Gönlün kulağı da var, gönlün gözü de var, gönlün ağzı da var, gönlün dili de var. Gönül dünya seslerinden değil ulvî sesler ister; ezanın sesi, Kur'an sesi, ilâhî sesler. Bunlara âşıktır gönül, gönül bunları ister. Saz, dümbelek, çalgı... gönül onlardan hoşlanmaz, onlardan hoşlanan ceset kısmıdır.

Onun için Cenâb-ı Hak senin cesedini, bu tenini, bu yemek içmektir muradı, ondan yaratmış. Ama can, Cemâl-i zül-Celâl'i istiyor, can Allah'ı istiyor. Canın sevgisi, dinlemesi hep Allah'tır, yani gözü Allah'ta... Can, gözü Allah'ta olan insanlarda vardır. Gözü Allahu Celle ve A'lâ'da olan insanların canı vardır, gözü Allah'ta olmayanlarda can yoktur.

Lâ cerem ednâ yeri ednâ sever.

Yâni, ten dünyayı ve can Mevlâ sever.

Ednâ dediği alçak; alçak şeyi alçaklar sever.

Yani, ten dünyayı sever, can da Mevlâ'yı sever.

Âriyet gömlektir on günlük tenin;

Besle canı âriyet nendir senin?

Bu ceset on günlük demiş. Muvakkat bir zaman için sana bir emanet olarıktan verilmiştir şu ceset.

Sen besleyeceksen, bu on günlük fırsat gününde canını besle.

Bu âriyet olan, senin elinden gidecek olan cesedin ne kıymeti var.

Bugün sabah namazında bir hanım efendi geldi, dedi ki:

“—Hocaefendi bir sözüm var!”

“—Buyurun!” dedim.

“—Bizim dedi çok sevdiğimiz bir hoca hanımımız vardı. Çok müsallî idi, şöyle idi böyle idi, iyi idi, severdik. Şimdi mezarlar kaldırılıyor ya, bunun mezarını da kaldırmak iktizâ etti. Gittik baktık ki bir şey kalmamış, kuru bir kafatası kalmış. Kafatasının içine de kurtlar dolmuş, her birisi de parmak gibi.” dedi. Tâbir onun. “Acaba bunun ne kabahati vardı? Neden bu böyle oldu?” dedi.

Teselli ettik, gitti.

Yani şu beslediğimiz cesedin âkıbeti kurtların yemeğidir. Cenâb-ı Hak cesedimize bir mikropları halk eder, o mikroplar birbirini yerken bu ceset de ortadan kaybolur gider. Kemiği de gider hepsi de gider. Yaşasa da bir muvakkat bir zaman için yaşayacak.

Ne güzel söz söylüyor:

Âlemin hem cânı hem sultanı sen;

Yazıktır kim olasın mağlûb-u ten.

Bak şu mülkün sen hem canı hem de sultanısın! Sana yazık, sen eğer şu cesedin esiri olarak, mağlubu olarak gidersen... Sen alemlere sultan,

cihanın sultanı ol da, sonra bu bedene esir ve mağlup olarak git; ne kadar yazık!

Hem dünyanın hem âhiretin göz bebeğisin sen. Sana Allah ne kuvvet vermiş, ne kudsiyet vermiş, ne servet vermiş. Sen bu servetleri böyle ayaklar altında çiğne, bu varlığı zâyi et, bu tenin uğrunda öl git; olur mu hiç bu?

Mecmau'l-bahreyn sensin, aç gözün;

Câm-ı cemsin, hiçe sayma kendüzün.

Onun için, mecmâu'l-bahreynsin sen, iki derya yâni dünya ve ahiretin en makbûlü bir mahlûksun. Gözünü aç, sen boş bir insan değilsin. Hayvan da değilsin mahlûk da değilsin. Sen Allah'ın en bahtiyar, en mümtaz, en sevgili kulusun ki, Allah bu kâinatı senin için yaratmış.

Allah bu kâinatı senin için yarattığı halde sen bu kâinata esir oluyorsun, olur mu hiç? Bu kâinatın kumandanı sensin. Kâinatın kumandanı sen olduğun halde buna esir ol, buna hiç gönül razı olur mu? Onun için bak ne güzel söylüyor:

“—Câm u cemsin kendini hiçe sayma! Kendini boş bir şey zannetme yani. Çok büyük nimetler senin elinde mevcut.”

Gönül hulâsa-i âlemsin efser-i eflâk

Velî ne fâide ki kendini etmedin idrâk

Gönül, o içimizde olan cevher, insanlık cevheri. Bak şimdi ne güzel konuşuyorum ben size. O elimden çıkar çıkmaz sükût, bitti iş. Ne göz görür, ne kulak işitir, ne el oynar, ne ağız söyler.

“—Neden söylemiyorsun yahu, demin söylüyordun sen? Yine söylesene, bak ağzın yerinde?”

Bitti iş... Kuş çıktıktan sonra kafesin kıymeti yok arkadaş. Onun için sen kuşun kafesindeyken bu dünyayı da kazan, ahiretini de kazan. Kuş kafesten gittikten sonra hiçbir şeye yaramazsın.

Onun için ne diyor?

“—Gönül hülâsa-i âlemsin! Yani bütün âlemîn hülasasıdır; ayı da sende, güneşi de sende, bütün eflâk senin içinde, sende mevcut.”

Efser, Farsça taç, padişahların giydiği taç. Sen eflâkin tacısın, yani cihanın şâhısın, cihanın padişahısın. Allah o tacı sana vermiş. Gönlünde dostu bul, her nazardan o mestur.

Ah ne fâide kim kendini idrâk etmedin. Bunu anlayamadın da, âlemîn sultanı olduğuna idrak edemiyorsun. Ne yazık! Dünyanın üç buçuk metâna kendini sattın. Kendinden haberin olmadan burasını bırakıp gidiyorsun.

Çü âfitâb-ı ayânsın zemîn-i tende nihân

Misâl-i gevher-i kânsın mukârin-i gül ü hâk

Güneş var şimdi bir tane ya, bu güneş olmazsa hayatımız söner. Bu güneş madde güneşi, ceset gibi... Bir de mâna güneşi var, gönül güneşi, mâna güneşi diyorlar. Rûh-u Muhammedî, Nûr-u Muhammedî, akl-ı kül, akl-ı evvel, birçok adları var, 30'a kadar. O mânevî güneş yani alt tarafı.

Bu güneş eve girmezse evde hastalık oluyor. Rutubet var diyoruz, kaçıyoruz oradan, güneş girmiyor içeriye diyoruz. Hemen yüksek evler,

rahat yerler arıyoruz. O güneşten istifade edelim diyerekten yazın güneş banyolarına, deniz banyolarına gidiyoruz. Hep şu ten için.

Ama mânevî güneşi almak için hiç kimse bir yere koşmuyor. Asıl alınacak güneş manevî güneş. Sen bu tenini, evet maddî güneşinden faydalanır rahatlandırırsın ama mânâ güneşinden haberin yoksa yazık bu tene, bu âleme!

İnsanda mevcûd olan ilâhî sır güneş gibi parlaktır ama topraktan yaratılmış olan beden ve nefis ile perdelenmiştir. Gülün topraktan çıkması da buna benzer. Herkesin hor ve hakîr gördüğü toprak, derûnunda gülün nüvesini taşır.

Cemâl-i aşk-ı ilâhî için bir âyînesin

Velî ne hâsıl ol âyîneden ki olmaya pâk

İnsan, aslında Hakk'ın aynasıdır yani Hakk'ın sıfatları insandan zâhir olur ama, ayna temiz olmayınca bir işe yaramaz. Nasıl ki paslı bir ayna sûretleri aksettirmiyor, ya da olduğundan farklı aksettiriyorsa, kalbini tasfiye etmeyen, yani kalb aynasını temizlemeyen insan da Hakk'ın sıfatlarına ayna olamaz.

Sen öyle bir aynasın ama pisletmişsin sen o aynayı. Ayna dediğin gösterir sana. İnsan iki çeşit, iki yüzlü bir aynadır. İnsana Allah bir ayna vermiş çift yüzlü, iki yüzlü. Nasıl bazı aynalar var, burasına bakarsın başka, burasına bakarsın başka gösterir. Allah-u Teâlâ da bize öyle bir ayna vermiş ki, hem dünyayı gösterir hem âhireti. Dünyayı gösteren aynasını bu gözlerle görürüz, âhireti gösteren aynasını da iç

gözleriyle görürüz. Ama sen bu onu kirlettikten sonra o ayna göstermez olur.

Ne ile kirlenir bunlar?

Mâsivâ dedikleri Allah'ın rızası haricinde yapılan her şeyle.

Günahlar başta gelir. Onun için onun temizliğine, gönlün temizliğine bedenin temizliğinden daha çok dikkat ister. Çünkü bedenin temizliği bir kalıp sabun bir teneke su hakkından gelir onun. Tertemiz olursun. Esvabın da temiz olur sen de temiz olursun. Ama gönlün temizliği günahlardan sıyrılmaktır ki o günahlardan sıyrılmak bir belâdır yani. Bir belâdır, insan bir kere bir şeye alıştı mıydı o alıştığı şeyi terk etmesi kadar zor bir şey yoktur. Hepimizin başında. Neye alıştıysak o alıştığımızı istiyoruz. Halbuki iyi de kötü de. İyiliği istiyorsak ne mutlu.

Meselâ, şimdi namaza alışan bir insan sabahleyin duramaz namaza gider. Vakti gelince namazını kılar. Abdestini alır. İyi, güzel, alışmıştır ona. Kötü yerlere alışan? O da oralara doğru kendini zapt edemez. Onun için gönlün temizliği bedenin temizliğinden daha mukaddem ve daha evladır.

Bak şunu da dinle aziz kardeşim:

Vücûd-i cümle cihândan garaz vücûdundur

Femâ tekûnu fi'l-kevni kâinü levlâk

Bütün bu kâinatın yaratılmasından maksad insandır. Her şey insan için yaratılmıştır. Eğer insan olmasaydı kâinat da yaratılmazdı.

Şu senin vücudun ve kâinatın vücudu, varlıkları. Ne kadar görüyorsan, gördüğün görmediğin. Bunların hepsinden garaz vücûdudur. Bütün kâinatın yaratılmasından garaz senin vücudundur, Allah bu kâinatı senin için yaratmış. Habîbi dolayısıyla da bizim için. Biz onun ümmetiyiz.

Rasûlüllah SAS için buyrulmuş ki:

“—Eğer sen olmasaydın kâinatta hiçbir şey olmazdı. Kâinattaki bu gördüğün eşya sırf senin yüzün suyu hürmetine yaratılmıştır.”

Cihân seninle olur şâd u hurrem ü handân

Niçün yatup oturursun hemîşe sen gamnâk

Bütün âlem insan ile neş’elenir, insan ile mesrûr olur, insan ile bayram yapar. Hâl böyle iken insanın kendi kıymetini bilmeden gam ve keder içinde yaşamasına hakîkaten şaşılır, hayret edilir.

Kâinat seninle seviniyor. Yerle gök arasında bir muhâvere olmuş. Gök diyor ki:

“—Bende ay var güneş var, bende yıldızlar var bende şu var bende bu var.” diye övünüyor.

Yer de diyor ki:

“—Bende dereler var deryalar var, ağaçlar var, işte şunlar var bunlar var.”

Hakem diyor ki yere:

“–Kaybettin.”

Gök yine övünüyor:

“–Bende şu da var, melekler de var felekler de var, şunlar da bunlar da var.”

Yer ona mukabele ediyor diyor ki:

“–Bende de şu var bu var.” diyor, yine kaybediyor davayı.

En nihayet diyor ki:

“–Bende Fahr-i Âlem var, ey gökyüzü ne diyeceksin?”

Susa kalıyor gök. Gök alemi susa kalıyor cevap veremiyor artık.

Fahr-i Kâinat bizim peygamberimiz. Allah bu kâinatı ve bizi de onun hürmetine yaratmıştır. Bizden murad odur, ondan murad da biziz. Onun için, kâinatın sevinci sürûru bu insanoğludur.

*O rûhu nûr-i basît anla mevc-i bahr-i muhît
Bu cismi koy ki, budur zulmet ü has u hâşâk*

İnsan rûh ve bedenden müteşekkildir. Rûh nûrânî ve ulvî, beden ise zulmânî ve süflîdir. İnsanın şerefi ilâhî ve nûrânî olan rûhundan gelir. İnsan zulmânî ve süflî olan bedenî arzularından ve nefsânî isteklerinden kurtulmadıkça yücelemez. Rûhunu nefesine hâkim kılan insan ise yücelir, yükselir ve âlemlere sultân olur.

Hayât buldu o kim bildi nefsin ey Hakkı

Kim olduğun bilen aslâ ne gam görür ne helâk

Kendisinde gizli olan ilâhî sırlara vâkıf olan insan ebedî hayâtı bulur. Zîrâ Hay ile hay olur, yani dâimâ diri olan Allah ile diri olur. Hak'tan geldiğini, Hakk'ın esrârına hâmil olduğunu ve yine Hakk'a döneceğine bilen kişi için ne bir korku ne bir endîşe ne de ölüm vardır.

Allah kusurlarımızı affetsin. Bu güzel saadetlere devletlere erişen bahtiyar kulları arasına bizleri de kabul etsin.

Aziz kardeş!

Şimdi sana buradan sadakayı böyle bu esrar ile anlatmaya çalıştım. Bu esrarı ancak gözü açık olan, gönlü açık olan insanlar verir, anlar, onun için sadakasını saklamaz verir, verirken sıkılmaz da.

Buna mukabil, şimdi bir şey daha aklıma geldi. Biz okuma diyoruz, bir hastalara okuma. Geçen gün bir şikâyet de vardı: Bir yerde doktorlar yokmuş da, radyo söylüyordu galiba, orada halk hocalara gidiyormuş okutmaya kendilerini diye tenkit ediyordu.

Hocalara okutmakla bu iş hallolur mu? Bu vücudun dertlerini ancak doktorlar giderebilir.

Bu eskiden beri olan bir laftır da böyle bir meclis olmuş. O mecliste de birisi böyle iddia etmiş ki “—Okumalarla böyle şeyler oluyor.” Öteden bir meşhur zât itiraz etmiş:

“—Böyle saçma laflara lüzum yok. Okumanın nesi var, okuyacak da ne olacak ondan? Meselâ veremin varsa, kanserin varsa, veban veya daha büyük hastalıklara tutulmuşsun. Kemiğin kırılmış, bacağın kırılmış, şu olmuş, bu olmuş. Bunları okuyacaksın da ne olur? Olur mu böyle şey hiç? Bugün tıp bunu kabul etmez.” demiş.

Adam, usta bir adam o insan. Bu adama galiz, sert bir konuşma yapmış. Adam tabii mevki sahibi, büyük bir insan olması dolayısıyla bu galiz kelimeleri yutamamış;

“—Vay, sen kim oluyorsun da bana böyle söylüyorsun sen?” filan diye köpürmüş.

İş başlamış adeta dövüşe. Demiş ki;

“—Efendi sen kızılıyorsun? Ben sana silah çekmedim, bıçak çekmedim, tokat vurmadım. Söylediğim bir söz. Bu söze karşılık bu infial nedir? Bak bu söylenen söz benim sözüm. Beşer sözüdür yani. Beşer sözü seni böyle çığırından çıkarıyorsa, Allah kelamı ne yapmaz a adam!” demiş.

Allah kelamına bak! Allah kelamının hem iç yüzü var, hem dış yüzü var, hem her kelimesin de ayrı ayrı fadâili ve havâssı var.

Allah hepimizi gaflet uykusundan uyandırırın...

İşte hafız efendi orada okurken, nasıl yüreğimiz sızım sızım sızlıyordu. Ne vardı ortada?

Allah'ın kelâmı tesir ediyor.

c. Sırat-ı Müstakîm

Deylemî, Câbir ibn-i Abdullah RA'dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³

الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ دِينَ الْإِسْلَامِ وَطَرِيقُ الْحَجِّ
وَالْغَزْوُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ

(الديلمى عن جابر)

RE. 217/19 (Es-sırâtü'l-müstakîmü dînü'l-islâmi, ve tarîku'l-hacci, ve'lgazvü fî sebîli'llâhi.)

(Es-sırâtü'l-müstakîmü dînü'l-islâmi) Sırat-ı müstakim, İslâm dinidir. (Ve tarîku'l-hacci) Hac yoludur, (ve'lgazvü fî sebîli'llâhi) ve Allah yolunda gazadır."

Sûre-i Fâtiha'da (İhdina's-sırâta'l-müstakîm) "Bizi sırat-ı müstakime, doğru yola ilet!" diyerek okuyoruz ya her gün. Bak Cenâb-ı Peygamber sırat-ı müstakîmi mânalandırıyor. Nedir o doğru yol, sırat-ı müstakîm?

İslâm'ın tuttuğu yoldur doğru yol! İslâm neyi gösteriyor, neyi

yasaklıyor ve neyi emrediyorsa, doğru yol o yoldur.

³ Deylemî, Müsnedü'l-Firdevs, c.II, s.419, no:3860; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.17, no:2967; Câmiü'l-Ehâdîs, C.XIV, s.60, no:13788.

Hacca gitmek de sırât-ı müstakîmin içerisinde. Allah sana servet vermiş sağlık da vermiş. Servetini, sağlığını Allah yolunda harcıyıp da o Allah'ın Beytine gidemiyorsun.

“–Ne var orada canım?”

Ne varsa var! Allah emretmiş bunu... Onun emri olduğu için onda hiçbir şey olmasa da biz oraya gitmekle mükellefiz.

Gün gelecek ki oradan o Kâbe yıkılacak. Kâbesiz olacak orası, Kâbe'nin binası kalmayacak orada. Fakat yine orada kalan insanların, o gün dünyada kalan insanların bu yere yine gidip o yeri tavaf etmeleri lâzım. Allah o yere vermiştir kudsiyeti, üstündeki binaya değil.

Üstündeki binayı evvela melekler yaptı, sonra Âdem AS yaptı. Bizim devrimize gelinceye kadar 11 defa yapılmış yıkılmış. Şimdi bu gördüğümüz, e işte bu devirde yapılan bir bina. Binanın içine değil binanın özüne bak sen. Sen bu şekle bakma. Bu şekil herkeste var işte. Sen bu şeklin içindeki ruha, gönle bak. Binâen aleyh o taşın içerisindeki gönlü ara sen.

Onun için Cenâb-ı Hak “Hacca gidin!” diye boşuna demiyor ki. Ona hacca gidin dediği vakitte, sen, “Orada pis Arabın yüzünü mü göreceğim?” diyerekten küfre kadar gitme, atma cehenneme kendini... Allah mülkünü kime isterse ona verir. Mülk Allah'ındır, kimsenin değil. Kime isterse ona verir.

Peygamber SAS zamanında bir adam dağa çıktı böyle peygamberlik iddiasında. En nihayet

peygamberimize bir mektup yazdı, dedi ki, “Bölüşelim bu dünyayı. Bir tarafına sen peygamber ol bir tarafına da ben olayım.” dedi.

Efendimiz cevap yazdı ona:

قُلِ اللَّهُمَّ مَالِكَ الْمُلْكِ تُؤْتِي الْمُلْكَ مَنْ تَشَاءُ
وَتَنْزِعُ الْمُلْكَ مِمَّنْ تَشَاءُ وَتُعِزُّ مَنْ تَشَاءُ وَتُذِلُّ

مَنْ تَشَاءُ

(ل عمران: ٢٦)

(Kuli'llàhümme mâlike'l-mülki tü'ti'l-mülke men teşâü, ve tenziü'l-mülke mimmen teşâü, ve tuizzü men teşâü ve tüzillü men teşâü.)

“De ki: Ey mülkün sahibi Allahım! Dilediğine mülkü verirsin, dilediğinden de mülkü çeker alırsın; dilediğini azîz edersin, dilediğini zelîl edersin!” (Âl-i İmran, 3/26)

Mülk Allah’ındır, kimi isterse ona verir.

O adam Hazret-i Peygamber zamanında canı cehenneme yuvarlandı gitti.

(Ve'l-gazvü fî sebîli'llâhi) “Allah yolunda yapılan gazâlar.”

Allah yolunda yapılan gazalar, hac yolu ve bir de İslâm’ın gösterdiği yol sırât-ı müstakîmdir. Gazâ da İslâm’ın gösterdiği yol içerisindedir, hac da... Ama bu ikisini tahsis etti, ayırdı. Hac ile gazâ da olmak üzere İslâm yoludur bunlar.

Aziz kardeş! Gazâyâ gitmeyen bir insan için, -gazaya gitmemiş, harbe gitmemiş,

dövüşmemiş- harp olduğu vakitte bu gazâyâ gitmesi yerine göre farz-ı kifâyedir, yerine göre farz-ı ayın olur. Düşmanın kuvveti çoksa, buna ihtiyaç fazla ise kadın erkek, çoluk çocuk hepimize, namaz farz olduğu gibi bilâ istisnâ hepimize farz-ı ayın olur. Ama eldeki asker kâfi geliyorsa, onlara farzdır, bize farz-ı kifâyedir. Gidersek sevap alırız, gitmezsek bir şey lazım gelmez.

Onun için gazâ dendiği vakitte bu kadar mükâfatlı bir şeydir ama gazâ etmiş adamın bir haccı 40 gazâyâ bedeldir. Bir haccı 40 gazâ sevabı alır. Gazâsını yapmış sonra da hacca gitmiş. O hacca giden insan 40 gazâ sevabını alıyor. Çünkü oraya gidince, eğer gönlünde hayat varsa, gönül uyanacak.

Oraya bakacaksın, gönlün uyanacak. Dün resmini görmüş bir arkadaş da, o Kâbe'nin etrafında yuvarlak saflarda cemaatle namaz kılınıyor.

“—Aman yâ Rabbi! Şu intizama bak!” diyor.

“—Bunları kim düzeltiyor orada?”

Hiç kimse düzeltmiyor.

Melekler etrafımızda. Herkes öyle güzel saf olur ki böyle daire daire, daire daire... Pek güzel! Onu şöyle yukardan, yüksek yerden bir temaşa ettin miydi, biraz içi olan adam mest olur o hâle... Mest olur!

Oraya dünyanın her tarafının bahtiyarları geliyor. Bunların arasında Allah'ın velileri de var... Allah-u Teâlâ'nın yeryüzünde bir sürü

evliyası vardır ki, bu yer onlarla durur. Onlar yerin evtâd dedikleri kazıklarıdır. Yani yerin kazıkları o evliyalardır. O evliyaların hürmetine bu kâinat ayakta durur, ne kadar kötülük olursa olsun, o evliyalar oldukça yerde selamet vardır.

Onların hürmetine yağmurlar yağar, nebatlar biter, her şeyler olur ki, bu insanın iyisi demektir. Zübde insan, kâmil insan. Bu insandan murat da o insandır zaten. Bizim topumuz değil yani. Biz hepimiz bu insanız ama onlardan uzak kalmışız, dünyaya meyletmişiz, dünya adamı olmuşuz, o insanlıktan çıkmışız.

Dün bana bir mektup geldi, diyor ki efendi mektubunda:

“—Hocam, ben öyle bir insanım ki;

وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ

(الإسراء:٤)

(Ve lekad kerramnâ benî âdeme) [Biz, hakikaten insanoğlunu şan ve şeref sahibi kıldık.] (İsrâ, 17/70) diye Cenâb-ı Hakk'ın methettiği insan olamadım.

Şimdi âyet-i kerimede de okudu ya, onu yazmış:

لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ

(التين:٤)

(Lekad halakne'l-insâne fî ahseni takvim) [Biz insanı gerçekten en güzel biçimde yarattık.] (Tîn, 95/4)

“—Allah bizi bu ahsen-i takvîm ile yaratmışken, ben bu zümreye giremiyorum. Nedir benim bu halim?” diyerekten şikâyet yollu bir mektup yazmış. Devâ istiyor kendisine...

E biz bu kadar böyle mükemmel bir insanken, böyle dünyanın cîfeden ibaret olan hayatına aldanmak ne kadar kötü!

Dünya cîfe, ne olacak işte gözümüzün önünde... Bak bu kadar mezarlar açılıyor hepsi çürümüş, mahvolmuş.

Çürümesen de ne olacak?

Bugün *Ma'rifetnâme sahibinin kitabını okurken orada şöyle bir ibareye rast geldim, çok güzel. Allah-u Teâlâ hadis-i kudsîde buyuruyor ki:*

جَعَلْتُ الْعِزَّةَ فِي الطَّاعَةِ وَالنَّاسُ يَطْلُبُونَهَا فِي
أَبْوَابِ السَّلَاطِينِ

(*Cealtü'l-izzete fi't-tàati*) “Ben izzeti taatte kıldım, (ve'n-nâsü yatlibûnehû fî ebvâbi's-selâtîne) bugün insanlar bu izzeti sultanların kapısında bekliyorlar, orada arıyorlar.”

Sultandan murad idare sahipleridir. O idare sahiplerinin maiyetine girip memur olmak... Kasdı o. Memur olmakta arıyor izzeti:

“—Bir memur olursam işte şöyle aziz olurum, böyle rahat ederim.” diye düşünüyor.

Bunu almış ele, burada da diyor ki:

“—Bu yanlış bir hareket. İzzet Allah'a taattedir.” Ama sen diyeceksin ki:

“—Ben hem sultanın kapısında bir vazifeli olurum, hem de Allah’a taat ederim.”

İki karpuz bir koltuğa sığmaz. İki karpuzun bir koltuğa sığmadığını bilmek lazım. Hem Allah’a taat hem kula taat olmaz. Birçok memurlarımızı gördük işte, bir zaman sonra camiye gelmez oldular. Neden?

“—Kaydediyorlarmış da, bilmem ne ediyorlarmış da, kovuyorlarmış da, çıkarıyorlarmış da...”

Canım çıkarılırsa çıkarsınlar. Sen aç mı kalırsın Allah’a taat edersen?

Ama insan maîşetini de kolaycacık bırakamıyor tabii. Oradan bir maîşet kapısı temin etmiş kendisine, bırakamıyor onun için;

“—Ne yapayım itaat edeceğim.” diyor.

Pek güzel, hepimiz itaat edeceğiz ama bak, izzeti taatte aramak lazım.

Burasını anlatırken şöyle de bir bahis açmış. Evet bugün memuriyet tabii bir vazifedir. Herkes nereye isterse oraya gider. Fakat asıl Hak kapısıyla halk kapısı var. Hak kapısı Allah kapısıdır, selâtîn kapısı halkın kapısıdır.

İnsanlar Hakk’a dayanırlarsa mı mes’ud olurlar, halka dayanırlarsa mı mes’ud olurlar?

Halka dayandığında halk nasıl olsa yıkılacak. Dayandığın ağaç nasıl olsa yıkılacak. Ama Hakk’a dayanırsan, o yıkılmaz.

Küçüklükten bir şey aklıma geldi, okumuştum da:⁴

*Zulmün topu var, güllesi var, kal'ası varsa,
Hakkın da bükülmez kolu, dönmez yüzü vardır;*

Kalmış aklımda. Bu böyledir. Hakk'a dayanan insan her zaman mes'uddur. Hakk'a dayandın mı mutlaka Hak senin yardımcın olur.

Onun için şimdi bizim birçok köylülerimiz, akşam radyoda şikâyet ediyorlardı, “Milyonlarca köylü kardeş şehirlere akın ediyor!” diyerekten.

Neden?

Şehirlerde kazanç kolay oluyor, geçim kolay oluyor.

Bizim köydeki yerlerimiz bize yetmez mi? Hem yeter hem artar. Bizim gibi daha on tanesine yeter.

Bir misal vereceğim. Bizim Edirne'de bir çiftlik sahibi Avrupa'daki bir çiftlik sahibiyle dost olmuşlar. Adamı çağırmış:

“—Buyurun, bize bir misafir olmaz mısınız?” demiş.

Gelmiş adam. Eh misafiridir, çiftliği bir gezdirmiş, kilometrelerle yer. Demiş bu misafir:

“—Defterinizi görebilir miyim?”

Bakmış ki işte ucu ucuna, az bir kâr, bazen de zarar... filan. Bir müddet sonra o davet etmiş:

⁴ Millet Şarkısı - Tevfik Fikret (1867-1915)

“—Siz de bizim çiftliğe teşrif buyurmaz mısınız?” demiş.

O da gitmiş, bakmış, ufacık bir yer, 5-10 dönümden ibaret.

“—Bu mu sizin çiftlik?”

“—Evet işte bu ama defterime bak!” demiş. Deftere bakmış oo, kazanç dolu.

Niçin?

Adam mütemadiyen en güzel mahsulleri en uygun zamanlarında yetiştirip Avrupa’ya gönderiyor, dünya kadar para alıyormuş.

Bize gelince, Allah verecek de olacak; yağmur verecek olacak, güneş verecek olacak, zaman mevsim yardım edecek olacak. Biz de dikkat edeceğiz olacak.

E bu böyle olunca elbette yerler çok az gelir bize. Binâen aleyh şimdi buradan kaçıp da şehre gelmenin zararı, şehri de sıkıntıya sokuyor. Buradaki topraklar da lazım şekilde kullanılmıyor. Birçok yerler boş kalıyor, bir şeyler oluyor. Onun için, onlarla meşgul olsa da şehre gelmese ne güzel olur!

Ama diyeceksin ki:

“—Ben şehirde günde 100 kat kazanırım yahut daha fazla da kazanırım. Köyde ne kazanacağım canım?”

Eğer arkadaş, senin gönlün açık olsa, köydeki senin beş liran 10 lira bile değil, senin beş liran buranın 500 lirasından iyidir. Günde beş lira kazan da köyünde ekmeğini kendin ye.

Tertemiz havayı al, yüzün de pancar gibi kızarsın. Kendin de rahat rahat yatağında bacağını uzatarak yat.

Burada şu kadar lira alacaksın da ne olacak?

Gündüzün havasız yerlerde, gecen de gürültülerin içerisinde meşgul olup gideceksin işte. Ha bugün ha yarın, derken Azrail AS gelecek, işte ömür bitti gitti...

d. Cehennemde Bir Dağ

Ahmed ibn-i Hanbel, Tirmizî ve Ebû Ya'lâ, Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁵

الصَّعُودُ جَبَلٌ مِنْ نَارٍ يَتَصَعَّدُ فِيهِ الْكَافِرُ سَبْعِينَ
خَرِيفًا ثُمَّ يَهْوَى فِيهِ كَذَلِكَ أَبَدًا

(حم. ت. غريب، وابن أبي الدنيا في صفة النار، ع. حب. ك. ق. في البعث عن أبي سعيد)

RE. 217/20 (Es-saüdü cebelün min nârin, yetesa'adü fîhi'l- kâfiru seb'îne harîfen, sümme yehvî fîhi kezâlike ebedâ.)

“Saüd, Cehennemde ateşten bir dağdır. (Yetesa'adü fîhi'l- kâfiru seb'îne harîfen) Kâfir oraya yetmiş yıl çıkarılır.

⁵ Tirmizî, Sünen, c.IX, s.143, no:2499; Ahmed ibn-i Hanbel, Müsned, c.III, s.75, no:11730; Begavî, Şerhü's-Sünneh, c.VIII, s.4; Ebû Ya'lâ, Müsned, c.II, s.523, no:1383; Abdullah ibn-i Mübârek, Müsned, c.I, s.137, no:136; Abd ibn-i Humejd, Müsned, c.I, s.289, no:924; Abdullah ibn-i Mübârek, Zühd, c.I, s.96, no:334; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

(Sümme yehvî fîhi kezâlike ebedâ) Sonra aşağı atılır. Böylece bu hal ebedi olarak devam eder gider.”

Bak aziz kardeş bunlara iyi kulak vermek lazım: Saûd ismi Cehennemdeki bir dağın adı. Cenâb-ı Hakk'ın;

سَأْرَهُقُهُ صَعُودًا

(المذثر: ١٧)

(Seürhikuhû saûden) [Ben de onu sarp bir yokuşa süreceğim!] (Müddessir, 74/17) ayetinin mânası da budur.

Ne olacak bu dağ?

Allah'a inanmayan inançsız zümre, kim olursa olsun Allah'a inanmıyor ya. Bu halk bu varlık tabiatın eseridir diyor, Hâlık'ı inkâr ediyor. Hangi milletten olursa olsun. Cehennemdeki bu dağa bu kâfir, yetmiş sene çıkmaya çalışacak. Kocaman dağ, dik de... Çıkamayacak; yetmiş sene uğraşacak, çık babam çık... Çıktı mıydı, tekrar aşağı inecek.

Azabı bu olacak. Kan ter içerisinde 70 sene çıkacak, o dikten aşağı 70 sene de inecek. Çık in, çık in... Bunun cezası bu. Bu böylece ebedî olarak devam edecek.

Allah cümlemizi böyle kötü âkıbetlere düşmekten emin ve muhafaza eylesin...

Dünyada inansan da hoş inanmasan da hoş ama, arkasından ahiret var. İnanmadığın takdirde dünyada geçinirsin, Allah bu dünyada kâfire de ekmek veriyor, yahudiye de ekmek veriyor,

çingeneye de ekmek veriyor, herkese veriyor, kesmez.

Niçin?

Erhamü'r-Râhimîn'dir. Cenâb-ı Hakk'ın Rahman ismi var. Rahman isminin sayesinde bu kâinatta mikrobu da yaşıyor, iyisi de yaşıyor. Hepsine veriyor rızkını ama ahirette Rahim ismi tecelli edecek. Rahim isminden ancak imanlılar istifade edecek, imansızlara bir şey yok.

e. Alimlerin Tamah Etmesi

Şunu da okuyuvereyim de...

İbn-i Kàni ve Abdullah ibn-i Mübârek, Sehl ibn-i Hasan RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁶

الصَّافَا الزَّلَّالُ الَّذِي لَا تَثْبُتُ عَلَيْهِ أَقْدَامُ الْعُلَمَاءِ
الطَّمَعُ

(ابن قانع، وابن مبارك عن سهيل بن حسان)

RE. 218/1 (Es-safez-zellâlü'llezî lâ tesbütü aleyhi akdâmü'l- ulemâi't-tamau.)

⁶ İbn-i Kàni', *Mu'cemü's-Sahâbe*, c.II, s.324, no:498; Abdullah ibn-i Mübârek, *Zühd*, c.I, s.191, no:542; Sehl ibn-i Hasan RA'dan.

Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.201, no:763; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.495, no:7579; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XIV, s.63, no:13796.

(Es-saffez-zellâlü'llezî lâ tesbütü aleyhi akdâmü) “Üzerinde ayak tutunamayan yalçın kaya, (el-ulemâi't-tamau) tamahlı ulema alâmetidir.”

Safâ dediği kaygan bir kaya, üzerine çıkanlar tutunamıyor, duramıyor. Buz gibi, buzun üzerinde nasıl durulmuyor, kayıyor insanlar, bu taş da öyle parlak cilalı ki üzerine basan kayıyor. Kaygan bir taş. Ayakta duramıyorsun üzerinde, yani kayıyorsun.

Kimin ayakları ama?

Herkesin ayağı kaydığı gibi ulemanın kaymaması lazım gelirken ulemanın da ayağı kayıyor orada... Yani dünya öyle bir yer ki herkesin ayağını kaydırır, ulemanın da ayağını kaydırır. İmansız olan kimseler. Öyle ulemâ ki, tamah ediyor.

Hırs var onda, hırsı çok. Şunu da ben alayım şunu da yapayım şunu da yapayım. Sanki dünyadan gitmeyecekmiş gibi her işi yapmaya çalışıyor. Hırsı o kadar galip. Hırsı galip olan insana tamahkâr diyorlar. Tamahkâr, hırsı galip. Çok servetin, çok malın, çok şöhretin, çok şeyin sahibi olmak istiyor. Buna tamahkâr diyorlar. Bu tamahkârların ayağının kaydığı bir yerdir ki, buna safâ diyorlar.

Ne var, ne zararı var bu tamahın?

Bak şimdi dinle: “Kalplerin içerisine Allah hikmet hazinelerini koymuş. Bu hikmet hazinelerinin nurunu bu tamah gideriyor işte ne yapacaksın.”

Seni dünyaya meylettiriyor, dünyaya çalıştırıyor, âhireti unutturuyor. İçindeki o hikmet hazinesi olan nur da kayboluyor. Kalpten hikmet gidiyor.

Hikmet öyle bir kaynak ki aziz kardeş, hikmet öyle bir kaynak ki içene şifa veriyor. Kaynak. Fakat bunun tâbirinde çok güzel söylüyorlar ki bizde havâs-ı hamse denilen şu göz, kulak, el, ayak var ya, bunları beş tane dereye benzetmişler. Beş dere... Bir havuz var mütemadiyen oraya akıyorlar. Havuz da bizim gönlümüz. O havuzun içerisi hikmetle dolu. O havuzun içerisi, gönül havuzunun içerisi hikmetle dolu.

Bu beş tane dere akıyor oraya. Gözünle görüyorsun, ne gördüysen oraya akıtıyorsun. Kulağınla işitiyorsun, ne duyduysan onu akıtıyor. Kokluyorsun oraya akıtıyor, tatlı ne yiyorsan oraya akıtıyor. Helal yiyorsan ne mutlu, haram yiyorsan ne yazık! Bazen durgun akar bazen çirkef pisler. Orası bozuldu mu, yani çirkef suları akmış, kumlu, şusu busu havuzun içerisini doldurmuş.

Bu havuzun membaı çıkamıyor artık dışarıya, üstünü pis topraklar kapladı. Üstü, havuzun üstü pis topraklarla dolunca içerisindeki membâ, hikmet membâları nefese alıp da çıkarmıyor artık dışarıya.

İşte tamah denilen şey o senin hikmet nimetini böylece öldürüyor. Öldürüyor altta kalıyor. Ondan sonra sen diyorsun ki, ben bu işi de yapayım şöyle sevap alırım, bu işi de yapayım böyle sevap alayım derken kalbindeki hikmeti öldürüyorsun da haberin yok daha hâlâ. Hâlâ insanlarla uğraşıyorsun.

Onun için burada da çok güzel bir sözdür:

*Zamâne halkını fehm eyle, olma sen mağrur;
Gönülde dostu bulup, her nazardan ol mestur.*

Zamâne halkını anla, insanlar senin elini öpmüş, eteğini öpmüş, sen buna mağrur olma! Gönülde dostu bulup, her bakıştan örtülmüş ol!

*Ne lütfu var, bir alay kalbi haste-bestelerin
Koy ehl-i gaflet ü cehli, sen eyle dilde huzur*

Ne kıymet var bir sürü hasta insanlar. Hasta, vücutları değil gönülleri hasta... Gönül öldü müydü vücudun hiçbir kıymeti yok. Böyle bir alay kalbi hasta fertlerin sana ne faydası var? Sen gönlünü uyandırmaya bak!

Çü nâsa nâs olur âfet bu nâsı ol nâsî

Ki Rabb-i nâs ile bulsun dil üns olup mesrûr

Çünkü, insanlara insanlardır afet... Bu nâsı, bu insanları unut sen! Kendine gel, Rabbü'l-âlemîni bulup onunla ünsiyet etmenin yoluna bak!

Onun için, bu tamah denilen şey insanların hepsini, bâhusus ulemasını da böylece mahvetmektedir. İnsanlar tamah etmezlerse, dünyada zühde razı olurlarsa, Allah'ın verdiği kanaat ederlerse, o zaman kendilerine mâlik olurlar.

Çünkü şeytân-ı aleyhi'llâne Allah'ın da düşmanı... Bize de düşman, Allah'a da düşman. Allah'ın nekes kulu. Onun isteği bizi de aldatmak.

Bizi de aldatmak için çeşitli yollara müracaat eder bizi hangi yoldan kaptırabileceksen o yoldan bizi çevirmeye çalışır. Der ki:

“—Yahu para kazan, çok paraya ihtiyaç var. Çoluk çocuk da var, şu da bu da var. Senin gece gündüz uyuman doğru değil. Haydi bakalım çalışmaya, şu işi de yap, bu işi de yap!” diyerekten seni işlerin içerisine boğar.

Kalkamayacak hâle geldiğin vakit, o zaman karşında tef çalar oynamaya başlar. Seni köle yapar, karnının kölesi ve iffetinin kölesi olursun. İffetinin kölesi karnının kölesi olaraktan dünyadan ömrün böyle gelir gider.

O zaman hayvanlar gibi o tamahın esiri olarak yaşarsın. O artık gem var ya hayvanları çektiğimiz, o tamah şeytanın gemidir. Şeytan tama gemini eline alır, seni istediği tarafa çeker artık gitmem diyemezsin.” diyor.

Gitmem diyemezsin. Bir kere eline geçirmiş gemi seni istediği tarafa sürükleyecek. “Ya bu kadar servetim var, batacağım ben, şimdi ne yaparım bırakabilir miyim?” diye mutlaka arkasından gideceksin. Ama yarın Azrâil yakalar bir şey diyemezsin.

Seni Allah’ın zikrinden almak için, şeytanın en büyük hüneri tamahtır. İnsanlara onu aşılar, aşıladıktan sonra karşısında seyrine bakar. Ta ömürleri bitinceye kadar onları Allah’ın zikrinden meşgul eder. Böyle tamah dolayısıyla sürükler gider öteye...

O zaman senin bilgin senin üzerine, senin aleyhine hüccet olarak ortaya çıkar. Kendi bilgin kendi aleyhine şahit olur.

Onun için bunlarla da senin kalbindeki hikmet söner, hikmet söndükten sonra hikmetsiz mahlûkun ne kıymeti olur?

Allah cümlemizi affetsin... Tevfikât-ı samedâniyyesine mazhar etsin... Sevgili kulları arasından dünyada da ayırmasın, ahirette de ayırmasın...

Dünyada da cennet var âhirette de cennet var. Dünyadaki cennet camiler, velî insanlardır, ârif insanlardır, dinlerine sahip insanlar... Kâmil insanların gönülleri Allah'ın cennetidir yer yüzünde... Âhiretteki cennet, o ayrı.

Ahiretteki cenneti pek methetmiyor burada. Pek methetmiyor. Orası zevk yeri, yaşama yeri... Sen zevkin adamı değil Allah'ın adamısın. Orada cennette de yaşamaya çalışma... Senin aşkın Allah olsun. Allah'a ver kendini onun cemalini iste.

Cennette öyle insanlar var ki ne yemek isterler, ne hûrî gılman isterler, ne cennetin şusunu busunu isterler. Hiçbir şeyden haberleri yoktur. Onlar da bizim gibi Allah'ın kullarıdır, fakat Allah'a gözlerini dikmişlerdir, Cemâl-i İlâhî ile aşk halinde kalırlar.

Allah bizi de o âşıkların zümresi hürmetine afv u mağfiret eylesin... Onlara verdiği lütuftan bir nebze de bizlere ihsan buyursun...

Li'llâhi'l-fâtihah!

Mehmet Zahid Kotku

10. 10. 1971 - İskenderpaşa Camii

[Bütün Mehmed Zahid KOTKU / Hadis Dersleri'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

